

بررسی رابطه ی تاثیرپذیری بناها با عناصر اقلیمی در معماری

مهناز اژداری^۱

۱- کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، ایران ، mz.azhdari@gmail.com

چکیده

در طراحی اقلیمی، ساختمان نه تنها با شرایط اقلیمی منطقه، خود را تطبیق می‌دهد، بلکه ارتباط متقابلی با آن برقرار می‌کند. آنچه که امروز از آن به عنوان معماری اقلیمی یاد می‌شود، بازنگری اصلاح طلبانه‌ای به مدرنیسم و سنت است. ارتباط اقلیم با معماری از دو جهت قابل بررسی می‌باشد. اول: اثرات آب و هوا بر روی طرح و شکل ساختمان و استقرار آن. دوم: اثرات مستقیم آب و هوا بر روی فعالیت‌های ساختمانی. مقاله پیش رو به بررسی جنبه‌های مختلف طراحی بناها و رابطه ی آن با اصول معماری اقلیمی می‌پردازد، که هدف از آن، ثابت نگه داشتن یا به حداقل رساندن هزینه لازم برای حفظ شرایط مطلوب و آسایش در فضای داخل بنا می‌باشد. این پژوهش به روش توصیفی و تحلیلی انجام شده است. با توجه به بررسی‌های انجام شده مشخص شد، طراحی اقلیمی باید به گونه‌ای صورت گیرد که انطباق ساختمان با تغییر شرایط استفاده کنندگان از آن، با کمترین هزینه و صرف زمان با شرایط جدید منطبق شده و به دامنه وسیع تری از نیازهای گوناگون ساکنان پاسخگو باشد.

واژه‌های کلیدی: معماری اقلیمی، آسایش حرارتی، مصرف بهینه انرژی، انرژی تجدید پذیر

۱- مقدمه

ایران دارای شرایط آب و هوایی متفاوتی در اقصی نقاط خود می‌باشد، در مناطق شهری ایران از هوای سرد در غرب و شمال غربی تا گرم و مرطوب در جنوب و گرم و خشک در مرکز کشور متغیر است. هر کدام از این پهنه‌های اقلیمی نوعی از طراحی مسکن را نیاز دارد که سطوح قابل قبولی از راحتی و صرفه جویی انرژی را فراهم آورد. اگرچه راهکارهای اقلیمی برای ایجاد شرایط آسایش در اقلیم‌های مختلف با یکدیگر متفاوتند ولی دریافت انرژی تابشی در فصول سرد و جلوگیری از تابش آفتاب در فصول گرم در همه آن‌ها مشترک است. در تابستان هر چه میزان دریافت انرژی بیش تر شود دمای سطوح بالاتر رفته و سبب افزایش انرژی سرمایشی مورد نیاز می‌شود.

فرم و شکل حیاط و نحوه ی به کار گیری آن یکی از ویژگی‌هایی است که با توجه به اقلیم به عنوان یک ویرایش گر مناسب جهت عملکرد بهینه حیاط تحت شرایط اقلیم‌های متفاوت بالا در مراحل ابتدایی طراحی بهره جست.

عوامل اقلیمی مختلف و میزان تفاوت آن‌ها که خود ناشی از تفاوت موقعیت جغرافیایی مناطق مختلف است، حوزه‌های اقلیمی متفاوتی را در جهان و ایران پدید آورده که هر کدام ویژگی خاص دارد. اصولاً در بسیاری از مناطق جهان، اقلیم به وسیله عرض جغرافیایی و ارتفاع از سطح دریا مشخص می‌شود و ایران با قرار گرفتن بین ۲۵ و ۴۰ درجه عرض جغرافیایی شمالی در منطقه گرم قرار دارد و از نظر ارتفاعی نیز فلاتی است مرتفع که مجموع سطوحی از آن که ارتفاعشان از سطح دریا کمتر از ۴۷۵ متر است درصد بسیار کمی را از سطح کل کشور تشکیل می‌دهد [۱]. در مورد تقسیمات اقلیمی دانشمندان ایرانی مبنای کار خود را بر اساس روش کوپن قرار داده اند. بنابراین می‌توان تقسیمات اقلیمی چهارگانه ایران را که توسط